

no és així, se'ns espera un futur molt problemàtic, incert, i potser regressiu. «Ara és l'hora segadors, ara és l'hora d'estar alerta...».

EUSKAL HERRIA 1987-2002

Paulo Aguirrebaltzategi, filòleg basc

La situació política d'Euskal Herria no ha canviat substancialment durant els darrers 15 anys, encara que hi ha hagut fets i canvis significatius en la política de les forces polítiques, sindicals i socials que operen en el nostre país.

Dic que substancialment no ha canviat, perquè Euskal Herria continua dividida en tres territoris des del punt de vista jurídic-institucional i administratiu:

a) l'anomenada Comunitat Autònoma Basca, que reuneix a tres dels sis «herrialdes» (Alaba, Bizkaia i Gipuzkoa),

b) la Comunitat Foral de Navarra, que comprèn Nafarroa Garaia (quedant fora Nafarroa Beherea, sota administració francesa), i

c) aquesta última, que conjuntament amb els «herrialdes» de Lapurdi i Zuberoa constitueixen el que anomenem Ipar Euskal Herria –o País Basc nord– sota administració francesa, i sense cap reconeixement de la seva personalitat des de la mateixa administració estatal. Des del punt de vista de la reconstrucció nacional i social d'Euskal Herria aquesta dada és fonamental, i substancialment res no ha canviat durant els darrers 15 anys.

No obstant això, és precisament en aquest camp on s'ha fet un salt important en el debat de les polítiques –nacionalistes–: és a dir, en qüestions relacionades amb la «territorialitat», o exigència del reconeixement de la integritat d'Euskal Herria, com un subjecte polític capaç de decidir el seu futur institucional, a través d'un procés d'autodeterminació, superant els límits de l'Estatut d'Autonomia.

En aquest sentit, fou particularment important la declaració de Lizarra-Garazi –Lizarra o i Garazi (1998), dues poblacions de Navarra, una sota administració espanyola i l'altra sota administració francesa–, que a més de ser signada per les forces polítiques i sindicals basques, va ser signada també per IU (Esquerra Unida) i altres grups polítics i socials. La declaració de Lizarra-Garazi trencava i superava una situació d'estancament polític a què havia arri-

bat el pacte de Ajuria-Enea, després de gairebé deu anys, que va reunir al País Basc Sud –Euskal Herria– en una mateixa taula el PP i el PSOE (i IU), davant d'Herri Bata-suna, amb la pretensió d'acabar amb la violència d'ETA i arribar a una «normalització» política. Però cada partit va entendre aquesta normalització en sentits diferents, fet que va quedar particularment palès amb el segrest i la mort de Blanco, militant del PP i regidor d'Ermua, a les mans d'ETA (1997), i les consegüents manifestacions i preses de posició, particularment per part de PP, en contra de tot el nacionalisme basc, i no només de l'esquerra abertzale.

La convergència al voltant de la declaració de Lizarra-Garazi va provocar de forma particular els recels i les ires del govern espanyol del PP, i també del mateix PSOE, en considerar-la la creació d'un front abertzale i la van acusar de connivència amb ETA, que coincidint amb la mateixa declaració havia decretat una treva indefinida. Des de tots els fronts espanyols van fer tot el possible i l'impossible per sabotejar la dinàmica sorgida després d'aquesta Declaració.

No obstant, l'acostament significatiu de les forces polítiques i socials abertzales basques amb la base d'aquesta Declaració –per desgràcia massa «monopolitzada» pels partits polítics– va deixar patent la diversitat de tàctiques i estratègies de tots ells al voltant de la reconstrucció nacional d'Euskal Herria, les quals es basaven, fins i tot, en diverses interpretacions de la mateixa Declaració. D'un costat la pressió espanyola i de l'altra, les mútues desconfiances entre les forces abertzales, van fer que la col·laboració entre elles mateixes s'anés diluint, fins que es va tallar dràsticament amb el trencament de la treva per part d'ETA, després de més d'un any de vigència. I amb aquest fet es van també trencar les grans esperances que havia generat Lizarra-Garazi.

No obstant això, la política dels partits estatals, el PP i el PSOE en particular, han continuat amb l'estratègia de desqualificació i fins i tot anul·lació de tot el nacionalisme basc, tal com es va manifestar, sobretot, durant les eleccions autonòmiques del Parlament de Gasteiz (2001),

i per això han organitzat tota una estratègia política i mediàtica; però, sobretot, han organitzat una estratègia comuna d'aniquilació de l'esquerra abertzale, considerada com el motor d'un renovat moviment d'autodeterminació del País Basc, per la qual han muntat durant els darrers anys tota una ofensiva de mesures repressives (jurídiques, judicials, policials i polítiques), basada en la indistinció o identificació explícita de qualsevol tipus de grups o moviments socials, culturals i polítics, més o menys afins a l'esquerra abertzale, amb ETA i la seva violència armada, i amb el suport del pacte antiterrorista signat pels dos gran partits espanyols.

Aquest fet s'ha afegit a una reacció per part de les forces polítiques i socials espanyolistes en contra de tot el que signifiqui una afirmació de la nació basca i les seves característiques, o bé indiqui un avenç en la seva reconstrucció: sobretot en contra de la recuperació de la llengua basca. Això ha tingut una incidència particular a Navarra, on governa UPN, afí i lligat al PP; per això ha trobat una fàcil connivència amb el partit socialista.

Des d'un punt de vista abertzale basc, la tremenda reacció espanyolista i repressiva dels darrers anys és evidentment dolorosa i preocupant, encara que es consideri com una reacció enfront d'un més gran esclariment de l'estratègia i enfortiment del moviment d'autodeterminació i de reconstrucció nacional basc. Els riscos que la mera estratègia reaccionària i repressiva suposa per a la posició espanyolista no han d'ocultar el perill real de la paralització i d'involució que aquesta pot comportar a les perspectives de reconstrucció nacional en tots els aspectes.

Les perspectives que des de la Unió Europea i la seva constitució es poden obrir per al Poble Basc, la seva afirmació, unificació i reconstrucció, tenint en compte el context dels estats actuals, són bastant incertes. Els moviments tímids de l'estat francès cap al reconeixement de les «regions» i la promoció de les seves característiques han tingut una petita incidència a Iparralde, molt mediatitzada

da, d'altra banda, per la pressió de l'estat espanyol en contra de tot el que pugui significar consciència i estructuració territorial i nacional basca.

De totes maneres, sembla que l'entrada de les noves nacions de l'Europa Oriental podria ajudar una mica a desbloquejar els prejudicis dels «grans» estats; entre ells i les «regions» pot configurar-se una nova força favorable a concedir un espai significatiu a les nacions sense estat en la construcció de la Unió Europea. Però l'Europa dels Pobles –l'Europa de les Nacions– serà una batalla llarga i una conquesta dura.

GALICIA

Maria Pilar Garcia Negro, sociolingüista gallec

Voldria que les meves primeres paraules siguin per felicitar efusivament la maduresa vital de la revista *Europa de les Nacions*, que tant aliment informatiu i documental ens proporciona a molts gallecs i ciutadans de tota Europa. I per a mi és una satisfacció pertànyer al seu Consell de Redacció i vull aprofitar l'avinentsa per a celebrar aquest feliç aniversari amb un breu resum del que, en una ràpida perspectiva històrica, han suposat per a Galícia aquests tres quinquenis. Em permetreu els lectors que faci servir metàfores extretes de les cartes de la baralla:

Basts

L'u de gener de 1986, Espanya ingressa oficialment a la Comunitat Econòmica Europea. Tot el teixit productiu i industrial gallec (agricultura, ramaderia, pesca, marisqueig, construcció naval...) fou el gran ignorat i directament castigat durant les negociacions prèvies de l'Estat espanyol. Es va procedir a un desmantellament de sectors bàsics de l'economia gallega, amb el beneplàcit i la complicitat dels responsables estatals i amb la cooperació, per omissió, d'unes autoritats locals molt més «autoanòmiques» que autonòmiques. «Mercat Comú Europeu, ruïna del poble gallec» fou tant la consigna més cantada i cridada en manifestacions multitudinàries com la més encertada en el seu diagnòstic. Només un exemple: Galícia, la primera potència pesquera europea, no pot pescar en «caladoiros» de la Unió Europea.

Espases

Entre els anys 1991-2000, 187.000 gallecs van emigrar a Canàries (120.000), Andorra, Balears i d'altres llocs de l'Estat espanyol (l'emigració cap a Europa i Amèrica està pràcticament esgotada). Aquesta sangria –no reconeguda oficialment– és la prova eloqüent de què Galícia continua sense entrar en els quadres de la política espanyola (infraestructures viàries, «camiños de ferro», desenvolupament